POMURSKI VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 5. JUNIJA 1958
Leto X — Štev. 22 Cena din 10.—

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

LJUTOMER V ZNAMENJU PROSLAVE

SVEČANE PROSLAVE 90-LETNICE PRVEGA SLOVENSKEGA TABORA V LJUTOMERU SE JE UDELEŽILO VEČ TISOČ LJUDI, MED GOSTI SO BILI: ČLANA IZVRSNEGA SVETA LJUDSKE SKUPŠČINE SLOVENIJE VLADKO MAJHEN IN JOŽE INGOLIČ, DRŽAVNI SEKRETAR V ZIS DR. ANTON VRATUŠA, PREDSEDNIK ZVEZE KONJSKIH ŠPORTOV SLOVENIJE REZERVNI GENERALNI PODPOLKOVNIK JAKA AVŠIČ, ZVEZNI LJUDSKI POSLANEC IVAN KREFT, MIŠKO KRANJEC, SEKRETAR OK ZKS JAN ROS, PREDSEDNIK OO SZDL IVAN HORVAT, PREDSEDNIK OLO RUDI ČAČINOVIČ, ZASTOPNIKI MARIBORSKEGA, ČAKOVSKEGA IN VARAŽDINSKEGA OKRAJA TER ZASTOPNIKI POMURSKIH IN SOSEDNIH OBČIN. PROSLAVO JE OTVORIL PREDSEDNIK OBČ. ODBORA SZDL ALEKSANDER PIRHER.

O pomenu prvega slovenskega tabora v Ljutomeru je govoril predsednik OLO RUDI ČAČINOVIČ. Ko je orisal politične in splošne družbene razmere v času taborov, je dejal:

○ **»Dolga je bila pot pomurskega ljudstva od ljutomerskega tabora do naslednjih skupnih političnih manifestacij Pomurcev, kot so izhajanje »Ljudske pravice« in ljutomerski dogodki 1. septemra 1935. Ko so si nekaj let pozneje nemške in madžarske imperialistične sile hotele ponovno razdeliti pomursko zemljo na razpostavljenih mejah nekdanjega dualizma, je pomursko ljudstvo že poznalo pot k dokončni rešitvi. To je bila pot, ki so jo določili septembrski dogodki v Ljutomeru do odpora v Logarevcih. Preizkušnja za ljudstvo na obeh bregovih Mure je bila težka. Vendar pa meja ob Muri ni bila več meja v zavesti pomurskih množic. Mura je prvič v zgodovini povezala ljudstvo obeh bregov za popolno in dosledno narodno in socialno osvobojenje.«**

Tov. Čačinovič je za tem omenil, da ljutomerska proslava ne pomeni le formalno počastitev žrtev in naporov preteklosti, temveč tudi osveščanje delovnih zmag po vojni. Govoreč o razvoju gospodarstva v Pomurju je dejal, da dosegajo že sedaj viški kmetijskih pridelkov pomurskega kmetijstva eno petino tržnih viškov v republiškem merilu. Da pa bo gospodarstvo Pomurja res lahko napredovalo, je potrebno, da tako pot v celoti podprejo predvsem občine.

Ko je govoril o perspektivnem načrtu, je poudaril, da bodo naše občine razdelile do leta 1961 v razne sklade skoraj 3 milijarde dinarjev za gospodarstvo in potrošnjo komunalnega značaja. Gospodarske organizacije pa bodo razpolagale v skladih s približno 8 milijardami dinarjev. Zategadelj so delovni ljudje naših občin tudi neposredno odgovorni za gospodarjenje z ustvarjenimi sredstvi. V našem splošnem razvoju zaostaja še kmetijstvo. To je bil dosedaj tudi poglavitni vzrok, da je bilo Pomurje relativno, kljub napredku, nezadostno gospodarsko razvito. Napredek pa ni mogoč, če bomo ostali le pri starih metodah, pri starem načinu pospeševanja. Če hočemo doseči ostala razvita kmetijska področja doma in v svetu, moramo vpreči vse svoje sile, da bomo za tak razvoj ustvarili predpogoje. **Ta pot nam je danes že znana, to je pot, ki bo privedla do dviga produktivnosti tudi na vasi, povečala hektarske donose, koristila proizvajalcu in skupnosti, zadrugi in kmetovalcu.**

Tov. Čačinovič je za tem govoril o razvoju industrije ter pri tem dejal, da moramo razviti tako industrijo, ki bo pospeševala prav kmetijstvo. To je predelovalna industrija poljedelskih, sadjarskih in živinorejskih proizvodov.

Ob koncu svojega govora je tov. Čačinovič zborovalcem zaželel, da bi bila proslava v Ljutomeru vzpodbuda za še tesnejše sodelovanje med prebivalci Prlekije in Prekmurja

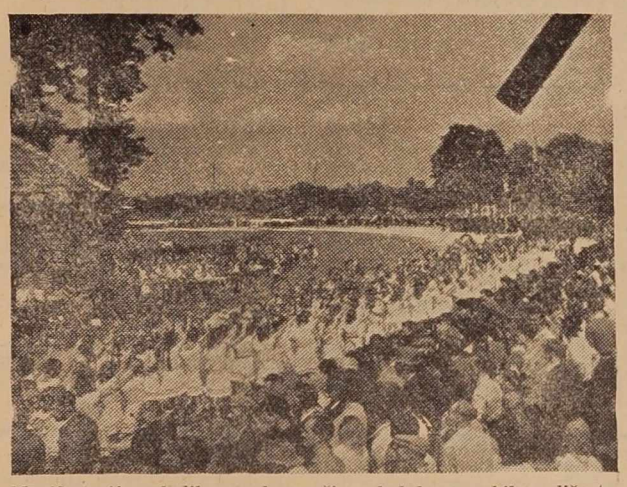

Manifestacija mladih: pred množico gledalcev ze bila veličastna povorka 1700 nastopajočih

Član Izvršnega sveta LS LRS Jože Ingolič:

Perspektivni plan - naša glavna naloga

Tovariš INGOLIČ je v svojem govoru dejal, da moremo ob 90-letnici ljutomerskega tabora ugotoviti, da slovensko ljudstvo ni doseglo samo tistih ciljev, za katere je manifestiralo na ljutomerskem in drugih taborih, ampak smo si priborili mnogo več, namreč tak družbeni red, na katerega smo lahko prav zaradi njegovih specifičnosti ponosni. Za tem je tov. Ingolič navajal gospodarske uspehe v povojnih letih. Pri tem je dejal, da smo dosegli take uspehe z izrednimi napori in tudi zato, ker so se morali naši ljudje v povojnih letih marsičemu odpovedati. Kako silovit pa je bil naš gospodarski razvoj v povojnih letih — je dejal govornik — kaže to, da smo po vojni vsako leto investirali v Sloveniji čez 43,5 milijard dinarjev. Te investicije so vplivale na blagovni promet v kmetijstvu, ki se je povečal predvsem v letu 1957. Že lani, predvsem pa letos, daje družba več sredstev za hitrejši razvoj kmetijstva. Medtem ko je bila osnovna oblika dela kmetijskih zadrug v preteklih letih oskrba zadružnikov z reprodukcijskim materialom, so se razvili danes boljši proizvodni odnosi med zadružniki in zadrugami na osnovi sodelovanja in kreditiranja zadružnikov.

Ko je govoril tov. Ingolič o perspektivnem razvoju kmetijstva, je dejal, da je izvajanje perspektivnega načrta največja naloga tako občinskih ljudskih odborov kot kmetijskih zadrug in zadružnikov

Pomoč izseljencev

pri gradnji gasilskega doma v Vučji Gomili

○ **Vaščani Vuče Gomile so postavili lep gasilski dom. Pri postavitvi tega doma so finančno pomagali tudi oni rojaki, ki že dolgo časa živijo v Združenih državah Amerike. Čeprav jih je samo še »malo živih«, kot pišejo in niso mogli zbrati večje vsote, je njihovo darilo vendarle potrdilo povezanost z rodno grudo. Tako so njihovo skromno darilo — okrog 50 dolarjev — sprejeli tudi njihovi sorojaki v Vuči Gomili in se jim za izkazano pozornost prisrčno zahvalili.**

○ **Zbiranje prispevkov v Betlehemu, v ZDA, je organiziral rojak Jožef Horvath. Darovalci pa so razen zbiralca in njegove žene še naslednji izseljenci: Jožef Kerčmar, Štefan Kutoš, Maričika Akov, Louis Franko, Ana Grabar, Frank Antalič in žena, Peter Poučič, Roza Matuš, Adam Gaber in žena Marika (iz Bridgeporta), Terezija Gomboc-Domitric, Terezija Cipot-Lepoša, A. Gasparič, Ana Kolar, Jožef in Ana Santos-Lipaj.**

○ **Izseljenci-rojaki iz Vuče Gomile so v svojem pozdravnem pismu zaželeli domačemu kraju nadaljnji napredek. Vaščani Vuče Gomile zato tudi ne bodo pozabili svojih sorojakov preko morja.**

IZ DOMAČIH VIROV

Razvojne možnosti industrije v Pomurju

V razpravi o petletnem perspektivnem planu industrije se izražajo nekatera mnenja, ki so pomembna za osnovno usmerjenost v izpolnjevanju plana, ko bo sprejet. Poudarjena je predvsem potreba po iskanju surovin iz domačih virov, kar pomeni dopolnitev kmetijske proizvodnje. Poraba mleka ob povečani ponudbi ne predstavlja problema. Problematična je proizvodnja sadja (transport in drugo), zaradi česar prevladuje težnja po sušilnicah kot edinem načinu predelave, kar ni prav.

Pri organizaciji industrijske proizvodnje terjajo spremenljive zahteve potrošnikov večjo komercialno gibčnost. Zelo rentabilno podjetje predstavlja predelava plina zaradi novih surovin, ki jih daje našemu gospodarstvu in predvsem zaradi nadpovprečne rentabilnosti. Tudi opekarništvo pri nas še ni dovolj razvito in ne zadošča potrebam. Zlasti zanimiva pa je za nas konfekcija tekstila, za kar je zanimanje v vsem okraju. Osnova je vsekakor v širjenju obrtnih podjetij. Kvalificirane delovne sile je tudi dovolj. Govorimo lahko le o pomanjkanju vodstvenega kadra. Možnosti v tekstilni panogi, kaže, še niso dovolj razjasnjene in je mogoče proizvodnjo te stroke še razširiti. Ne gre za visoke dohodke od nove proizvodnje, ker je to delno tudi reševanje socialnega problema. Osnova pa je vsekakor rentabilnost.

Tudi pri kovinski industriji kaže najti še nove možnosti proizvodnje. Najvažnejša pa je ustalitev teh podjetij in zavarovanje pred presenečenji trga. Aktualno je tudi vprašanje uporabe novih materialov, zlasti sintetičnih mas. Predelava lesa pa je še najmanj razčlenjeno področje. Iz Pomurja gre mnogo lesa, ki bi ga lahko doma predelovali, čeprav Pomurje ni gozdarsko področje. Sodelovanje med proizvodnjo surovin in potrošnjo je nujno. Gre za visoko ovrednotenje surovin, kar je v tem primeru pomembno. Najpomembnejša področja so tukaj Goričko in Radgona.

V industriji je na splošno potrebno še več sistematičnega študijskega dela. Kadri in organizacija sta sicer aktualni in pomembni področji, toda pomembna so tudi vsa ostala področja. Razna združenja sicer razpravljajo o problemih te in one industrijske panoge, vendar včasih enostransko in ne dovolj o tistem, kar je prav za naše področje najbolj zanimivo. Občine in svet za industrijo in obrt bodo morale še več razpravljati o perspektivnih nalogah, ki presegajo interese posameznih gospodarskih organizacij. Skrbeti bo potrebno predvsem za področje, kjer ni lastnih kadrov, da ne bomo le predelovalci surovin.

Letos: Omogočen cenen oddih

na morju za delovne ljudi Pomurja — Koristna in hvalevredna pobuda okrajnega sindikalnega sveta — Camping v Baški bo stalen

Okrajni sindikalni svet v Soboti je letos osnoval komisijo za oddih, ki jo vodi tov. Drago Beloglavec. Od njega smo zvedeli, da bo letos prvič omogočen delovnim ljudem Pomurja cenen oddih na morju. Delovni ljudje Pomurja bodo ta ukrep okrajnega sindikalnega sveta nedvomno toplo pozdravili.

Zvedeli smo, da je omenjena komisija že nabavila potrebne šotore za 40 oseb in najela šest sob v domu v Baški. V sobah bo prostora za štiri osebe. Pension v sobah bo znašal 350 dinarjev, v šotorih 300, za otroke do 14 let pa 210 dinarjev dnevno. Šotori bodo opremljeni z modernimi ležalniki, sam camping pa leži v neposredni bližini doma. Zagotovili so nam, da bo dobil vsak letoviščar dnevno pet obrokov hrane, ki bo okusna in krepilna. Kuharice bo odstopil Zavod za napredek gospodinjstva, na razpolago pa bo tudi domači zdravnik.

To ceneno letovanje je namenjeno predvsem članom sindikata iz Pomurja, v kolikor pa ne bodo vsa mesta zasedena, pa tudi drugim. Tabor bo odprt od 1. julija do 31. avgusta, če bo lepo vreme in dovolj interesentov, pa tudi prvih deset dni v septembru. Vsaka izmena bo trajala deset dni, v kolikor pa bo tabor pripravljen že pred 1. julijem, bo komisija objavila v časnikih. Interesenti naj se prijavijo preko svojega sindikata ali pa OSS, komisiji za oddih (kakor tudi tov. Drago Beloglavcu, Murska Sobota, Miloša Kuzmiča ul. 21.) Tudi vsa pojasnila je moči dobiti pri njem.

○ **Prav bi bilo, če bi večja podjetja Pomurja podprla napore komisije z denarnimi prispevki, hkrati pa imajo podjetja priložnost, da pošlejo svoje najboljše delavce na cenen oddih v Baško in jih s tem nagradijo. Canping v Baški bo stalen, prometne zveze z Baško pa ugodne.**

PO LJUTOMERSKEM SLAVJU UGOTAVLJAMO:

Ljutomer se je častno oddolžil spominu velike obletnice

Ne kaže razmejiti slavnostnega in zabavnega dela dvojnega ljutomerskega praznovanja. Posamezne točke so se prijetno dopolnjevale in zlivale v eno samo strnjeno celoto ter združevale v številna prizorišča dvodnevnega praznovanja. Vse je potekalo v najlepšem redu. Zares, vsa čast prirediteljem, ki so v relativno kratkem času mobilizirali nepregledne vrste mladih ljudi, katerih parada je bila krona vsega ljutomerskega slavja. Okrajna zveza TVD »Partizan« je na čelu s svojim neumornim predsednikom Jožetom Velnarjem v mogočnem mimohodu mladosti in zdravja svojih članov demonstrirala vse to, čemur posvečamo največ pozornosti in kar imenujemo — množičnost.

Kot smo že omenili, zaslužijo organizacijske sposobnosti prirediteljev v Ljutomeru vse priznanje, saj je v mnogočem bilo prav od rednega poteka prireditev odvisno tudi razpoloženje množic iz vseh delov našega in sosednjih okrajev.

Če omenimo budnico, je bila uradna otvoritev praznovanja 90. obletnice I. slovenskega tabora v soboto ob 9. uri dopoldne v občinski hiši, kjer so se zbrali na slavnostni seji ObLO Ljutomer predstavniki političnih, množičnih in družbenih organizacij ljutomerske občine ter gostje, med njimi predsednik OLO M. Sobota Rudi Čačinovič, sekretar OK ZKS Jan Ros, predsednik OO SZDL Ivan Horvat in drugi ugledni gostje.

Po odhodu patrol, ki so ponesle z motornimi kolesi vence na prizorišča slavnih dogodkov iz NOB, so pohiteli številni gostje na vinsko pokušnjo, kjer so imeli priliko oceniti v dobro založenem bifeju najboljša vina ljutomerskih vinogradniških posestev. Sicer pa je bila kvaliteta rujnega ljutomerčana najboljše jamstvo za nadvse prijetno vzdušje. Vendar je dober opazovalec lahko zasledil, da je večina prvih obiskovalcev precej previdno naskočila prostor vinske pokušnje. Glas: štedimo moči, pred nami je še dva dni praznovanja! — je bil marsikomu vodilo in dovršen recept zoper — mačka.

Kdor se je hotel prepričati, da stoji ljutomerska »Konfekcija« na »trdnih nogah« in da ima vse pogoje, da bo po predvideni rekonstrukciji prevzela vlogo že večkrat omenjene tovarne težke konfekcije, se je lahko udeležil slavnostnega razvitja prapora, ki ga krasijo številni zlati žebljički — darilo ljutomerskih podjetij in posameznikov. V nič manj prijetnem vzdušju ni potekala veselica udeležencev tega podjetja, ki so se po razvitju prapora zbrali na hipodromu ter prebili ob zvokih harmonike in obilne zakuske nekaj prijetnih uric. Naj omenimo še »tekmo leta«, ki je prireditelji sicer niso imeli na sporedu, ko je na progi 100 metrov tekmoval v teku 50-letni in 115 kg težki Lojze Zavratnik z vitko uslužbenko »Konfekcije«, 18-letno Albino Gajškovo. Izid tekme je bil tak, da je pritekel na cilj prvi — Lojze.

Uspela popoldanska demonstracija gasilske tehnike gasilskih enot iz Pomurja, Ptuja, Maribora in Čakovca je bila krepki revanž obilni popoldanski moči (na žalost tudi v obliki ledenih zrnc), ki je napojila izsušeno zemljo, ohladila razpaljeno ozračje ter zavarovala udeležence iz vseh koncev in krajev pred cestnim prahom.

K nadvse uspelim prireditvam lahko nedvomno prištejemo tudi gostovanje mariborskih gledališčnikov, ki so z dramo »Dnevnik Ane Frank« prijetno presenetili slednjega, še tako razvajenega obiskovalca Talijinega doma. Kljub temu, da so številni udeleženci ostali brez vstopnic, ni bil nihče prikrajšan, saj je bilo napovedano ljudsko rajanje huda skušnjava celo za tiste, ki so sklenili, da se bodo udeležili osrednje-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naser pride v Jugoslavijo

○ **Predstavnik državnega sekretariata za zunaje zadeve Jakša Petrič je na sestanku z novinarji izjavil, da pride predstavnik Združene arabske republike Naser julija v Jugoslavijo in da bo gost predsednika Tita. Na vprašanje, ali lahko potrdi vesti nekaterih zahodnih časnikov, da bo tudi predsednik indijske vlade Nehru ob tej priložnosti obiskal FLRJ, je Jakša Petrič odgovoril: »O tem ničesar ne vem, lahko pa rečem, da bi bil predsednik Nehru pri nas dobrodošel gost in da bi sestanek Nehruja s predsednikom Titom po našem mnenju tudi kjerkoli drugod bil zelo koristen.«**

Predsednik Naser

4. JUNIJ - DAN prostovoljnih darovalcev krvi

Letos proslavljamo prvič po ustanovitvi transfuzijskih postaj pri splošnih bolnišnicah po vsej republiki dan prostovoljnih darovalcev krvi. Ta dan se v okviru manjše svečanosti zberejo vsi oni požrtvovalni ljudje, ki so največkrat darovali svojo kri in pomagali pri zdravljenju bolnikov, mladih mater oz. nosečnic. V imenu vseh onih, ki so to kri prejeli, se hočemo oddolžiti darovalcem z majhnim, skromnim priznanjem, s podelitvijo zlatih in srebrnih značk. Taka svečanost je bila včeraj tudi v naši bolnišnici, ko so prejeli značke oni, ki so darovali svojo kri več kot 9 krat, oz. več kot 4 krat. V resnici zaslužijo več skromnega priznanja, toda to so v večini primerov ljudje, ki so vajeni v žrtvovanju.

Danes si več ne moremo predstavljati uspehe zdravljenja brez transfuzije krvi. Razumljivo torej, da brez takega zdravljenja ni mogoč strokovni razvoj naših bolnišnic. Naštevanje indikacije za transfuzijo krvi ali plazme bi zavzelo preveč prostora; drži pa dejstvo, da se danes kri daje in ne več pušča, kakor so to delali zdravniki, ki so zdravili pred nedavnim. Tudi pri soboški bolnici smo morali zaradi tega ustanoviti transfuzijsko postajo, še preden se je lahko naprej razvijala v obliki novih oddelkov — ginekološko-porodniškega, pa tudi otroškega, ki ga bomo odprli v bližnji bodočnosti.

Z ustanovitvijo transfuzijske postaje smo morali organizirati transfuzijsko službo. Ljudi smo bili dolžni prepričevati o nujnosti prostovoljnega darovanja krvi, da smo v svojem delu lahko napredovali. V sicer majhnih, toda primernih, sodobno urejenih prostorih naše transfuzijske postaje je delo steklo. Na terenu so odbori RK dobili veliko konkretno nalogo — zbiranje prostovoljnih darovalcev krvi. Brez večjih izkušenj za tako delo, toda z veliko razumevanja in ljubezni do bolnika, smo tukaj že v začetku dosegli, da naša transfuzijska postaja in bolniki v naši bolnici niso pogrešali potrebni življenjski eliksir, pa tudi ekipa Zavoda za transfuzijo krvi iz Ljubljane je pri odvzemih na terenu v letih 1956 in 1957 uspela.

Vsem prostovoljnim darovalcem krvi zato ob njihovem dnevu iskreno čestitamo in se v imenu bolnikov v naši bolnici ter ostalih bolnikov zahvaljujemo. Hvala za pomoč vsem organizatorjem krvodajalske službe pri nas v Pomurju, pohvala pa posebno še organizatorjem krvodajalske službe občine Beltinci, kjer so v minulem polletju zbrali največ krvodajalcev.

Naj nam 4. junij, dan prostovoljnih darovalcev krvi, od letos naprej postane vsako leto dan, ko se oddolžimo vsem onim, ki so vajeni po svojem prepričanju darovati kri za bolnika, dan za pridobivanje čim širšega kroga še več darovalcev krvi. Tako bomo obenem in na resnično oprijemljiv način vzgajali čut za socialistično — kulturno misel in prispevali k nadalnjemu vzponu socialistične družbe sploh.

Dr. Nikolaj Lanščak

Prva skupina darovalcev krvi ob otvoritvi transfuzijske postaje v Soboti

Ljutomer se je častno oddolžil . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

ga nedeljskega praznovanja čili in prespani.

Lepo nedeljsko jutro 1. junija. Že pred napovedano uro se je zgrinjala množica v Sršenov log, prizorišče I. slovenskega tabora. Naši delovni ljudje so se zares častno oddolžili spominu te velike obletnice. Slavnostni govori visokih predstavnikov ljudske oblasti so se veličastno prepletali s petjem združenih pevskih zborov Pomurja. Velika slavnost je dosegla višek, ko je odkril tov. Ivan Horvat spomenik, ki stoji na samem prizorišču zgodovinskega dogodka in bo pričal številnim novim generacijam o velikem boju naših prednikov za pravico in resnico. Spomenik je sprejel v varstvo v imenu delovnih ljudi Pomurja predsednik ObLO Tone Truden. S tem je bil nekaj po 11. uri dopoldne končan slavnostni del programa praznovanja v Ljutomeru.

Prireditelji so poskrbeli, da med dopoldanskim in popoldanskim sporedom prireditev ni bilo praznine. Vrvež množice na hipodromu je umiril nastop folklornih skupin iz Beltinec in Lendave. Pisane narodne noše in temperamentno izvajanje ljudskih plesov so bili paša za oči številnih občudovalcev. Za dobro voljo pa je poskrbela prleška Micka, ki je v osebi Janje Baukartove v pristnem prleškem narečju »gučala« dobre pol ure iz vzbujala s svojim domiselnim humorjem salve smeha.

Kmalu za tem je razgibal množico val navdušenja. 2300 pripadnikov TVD »Partizan« iz Pomurja — od članskih vrst do cicibanov, športnikov in tabornikov, gasilcev in kolesarjev — je defiliralo mimo slavnostne tribune. Stotine živordečih praporov in zastav se je zlivalo s kroji in paradnimi uniformami v čudovito harmonijo barv. Zares prizor, ki zlepa ne bo utonil v pozabi, posebno če še omenimo odlično izvajanje prostih vaj, ki so dopolnjevale nadvse uspeli miting naših najboljših kasačev. Z vajami na orodju so občinstvo prijetno presenetili tudi domači telovadci in člani — reprezentanti republiške orodne vrste Maribora in Ljubljane. Če za zaključek omenimo še kolesarske dirke beltinških kolesarjev in tekmovanje mopedistov, pa smo v glavnem našteli vse člene dolge verige ljutomerskih prireditev.

In kaj naj napišemo še o velikem ljutomerskem slavju? Vsi tisti, ki so se vključili vanj, lahko potrdijo našo ugotovitev: prijazni in gostoljubni Ljutomer je ob praznovanju 90. obletnice I. slovenskega tabora dostojno počastil tudi velike spomine iz NOV in večino dosežených uspehov naše povojne izgradnje. In to je tudi bil glavni namen velikega ljudskega slavja.

Bb

SPOMINSKA SVEČANOST V LOGAROVCIH

V okviru proslav 90-letnice ljutomerskega tabora so odkrili preteklo soboto v Logarovcih pri Žalikovih spominsko ploščo v spomin na dogodke dne 3. februarja 1945. Tega dne je bila pri Žalikovih huda borba med partizani in Vlasovci. Žrtve tega spopada so bili: Branko Bernot-Aljaž, Joško Berden-Rastko, Ciril Jureš-Maks, Vida Petje in oba Žalikova.

Spominske svečanosti se je udeležilo okrog 500 ljudi. O borbi v Logarovcih je govoril preživeli udeleženec tega spopada Rado Pušenjak.

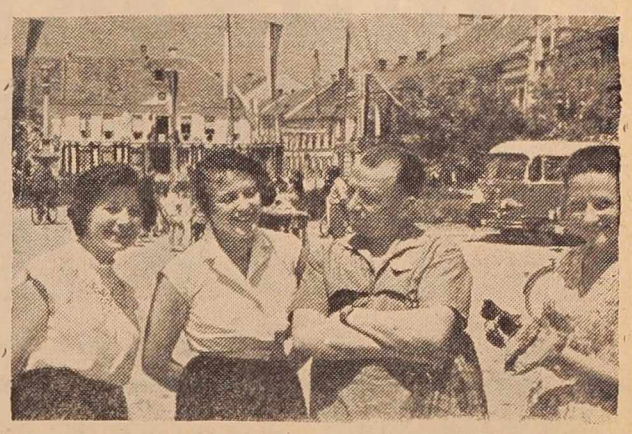

Štirje udeleženci ljutomerske proslave. V ozadju slavnostno okrašeno mesto.

Foto Trstenjak

Novi predsednik šolskega sveta OLO

Zaradi odhoda iz Pomurja se je tovariš **Franc Rogl** odpovedal dolžnosti predsednika šolskega sveta OLO. Okrajni ljudski odbor je izvolil za novega predsednika tega sveta tov. **Aleksandra Pirherja.**

*

Za vršilca dolžnosti upravnika počitniškega doma v Baški je okrajni ljudski odbor imenoval tovariša Draga Mohorja.

Najmanj gozdov v Jugoslaviji ima Pomurje

TUDI STANJE GOZDOV SLABO

V Pomurju imamo najmanj gozdov v Jugoslaviji. Skupna površina gozdov v okraju znaša 33.874 ha, torej 25 odst. površine okraja. Gozdov splošnega ljudskega premoženja je le 9670. V gozdovih ne gospodarimo intenzivno, čeprav to že poskušamo. Stanje gozdov je slabo zlasti zaradi pretiranega steljarjenja v zasebnih gozdovih, ki jih je skoraj tričetrt od vseh gozdnih površin. Prirastek na ha znaša le 1,92 m³. Torej le 40 odst. dosegljivega prirastka (3—5 m³).

Takšne razmere v gozdovih Pomurja so nastale zaradi pretiranega izsekovanja, drobljenja zemljiške posesti in drugih vzrokov. Na Goričkem je kot posledica širjenje iglavcev v mesto listavcev, v ravninskih predelih Pomurja pa širjenje hitreje rastočih vrst namesto počasneje rastočih. Zmanjšuje se povprečni premer in sečna starost. Zaloga po ha je zelo nizka (77 m³).

V interesu boljšega gospodarjenja z gozdovi bi bilo potrebno doseči na zelo razdrobljenih gospodarstvih skupni način gospodarjenja, zlasti kar zadeva strokovnih ukrepov in mer.

Celotna zaloga lesa je ocenjena na 2,570.700 m³. Zaloga na ha državnih gozdov je 99 m³, zaloga privatnih gozdov pa le 68 m³. Upoštevati je še dejstvo, da je stanje v gozdovih splošnega ljudskega premoženja boljše, kot kažejo zaloge, ker so ti gozdovi večinoma mladi.

Kljub povečani skrbi za gozdove po predvidevanjih perspektivnega plana bo sečnja še vedno večja od prirastka. Zlasti v zasebnih gozdovih bo še vedno občutno izpostavljanje izčrpavanju. Kmečka gospodarstva porabijo letno 8 m³ lesa. Če bi to potrošnjo znižali na 5 m³, da to še vedno preveliko količino. Porabo drv je potrebno vsekakor nadomeščati z drugimi viri energije, zlasti z elektriko, ki je najcenejša.

V perspektivnem planu je predvideno pogozdovanje na površinah 860 ha. Med iglavce bomo sadili listavce, zlasti kostanj, gaber, bukev in hrast. Za celotno področje okraja je predvideno pogozdovanje s 60 % listavcev. Na Goričkem se bo ta odstotek znižal za polovico. Vso skrb pa bo potrebno posvetiti topoli, ki najboljše uspeva med jelšo in jesenom. Za tako pogozdovanje bo treba najprej opraviti analizo tal in rastišč. Pogozdovanje s topolo je predvideno v perspektivi petih let na 50 ha. Nega gozdov pa je predvidena na blizu 2500 hektarih. Za varstvena dela je predvidenih 2.760.000 din. Preventiva je vsekakor zelo važna. Več kot škodljivci pa škoduje gozdovom steljarjenje. Iz pomurskih gozdov odnašamo letno 71 ton stelje. Zaradi steljarjenja izgubimo letno okrog 19.000 m³ lesa.

Plan obnove gozdov zahteva za pogozdovanje pet in pol milijonov sadik. Lanska proizvodnja sadik zadostuje, če jo ohranimo v prihodnjih letih na enaki ravni. Poleg obnove pa so potrebna še druga dela. Skrb za gozdne ceste, zmanjševanje sečnje lesa za kurivo in za tehnični les ter podobno.

PRIJETEN NEDELJSKI VEČER

Združena godba na pihala, v kateri bo 76 godbenikov iz Ljutomera, G. Radgone in Murske Sobote, bo v nedeljo zvečer ob 20. uri priredila samostojen koncert pred avtobusnim postajališčem v Murski Soboti. Svojim poslušalcem, gostom soboške »Zvezde«, za katere bodo v ta namen pripravljena omizja vzdolž vsega postajališča, bo zaigrala priljubljene skladbe znanih avtorjev. Torej: prijetno razvedrilo ob dobri postrežbi!

Godba, ki bo v nedeljo zvečer gost Sobočanov, je že uspešno nastopila na proslavi 90-letnice I. slovenskega tabora v Ljutomeru.

NAŠ ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

Minuli četrtek je general De Gaulle sprejel ponudbo predsednika francoske republike, da sestavi novo vlado. Nato je predsednik republike seznanil stranke z De Gaullovim programom.

V nedeljo se je general De Gaulle predstavil skupščini. Njegov govor je trajal 10 minut. Preden je govoril De Gaulle, je predsednik skupščine Le Troquer prebral seznam članov nove vlade. Za državne ministre so bili imenovani Houphouet Boigny (Črnska demokratska unija), Jacquinot (Stranka neodvisnih), Guy Mollet (socialist), Pierre Pflimlin (katolik). Za nove ministre so bili imenovani: Michel Debre za sodstvo (degolovec), Couve de Murville za zunanje zadeve (funkcionar), Pelletier za notranje zadeve (funkcionar), Antoine Pinay za finance (neodvisni) in Bertoin za prosveto (neodvisni). V širšo vlado je bilo imenovanih še šest državnih sekretarjev: dva katolika, socialist Max Lejeine in trije strokovnjaki. Naposled se je zgodilo to, kar je bilo pričakovati: De Gaullova vlada je dobila investituro skupščine in De Gaulle je uradno tudi prevzel oblast. Skupščina je za nedoločen čas odgodena.

ODMEVI V SVETU

Medtem ko je francoski radikalni prvak in nekdanji predsednik vlade Mendes France izjavil, da bo njegova opozicija proti De Gaullu konstruktivna ne pa avtomatična, je sporočil predsednik angleške vlade Macmillan v svoji poslanici De Gaullu svoje veselje, da bosta »obnovila prijateljstvo iz vojnih časov, skovano v času, ko ste kot predsednik Odbora narodne osvoboditve vodili Francijo k zmagi.« Macmillan je izrazil tudi zadovoljstvo, da lahko predlaga De Gaullu sodelovanje za skupne cilje. Po investituri De Gaulla je bilo v Washingtonu čutiti olajšanje, da je kriza v Franciji za zdaj odstranjena s tem, da je prišel na krmilo general De Gaulle.

NI MIRU V ALŽIRIJI

V Alžiriji pa trajajo boji naprej. Glavno torišče napadov uporniških odredov in komandosov so bila zahodna področja Alžirije. Tudi francosko poročilo priznava hude boje okrog gorskega masiva Varseni in v trikotu Orleanville. Omal in Renda ter omenja močno prodiranje alžirskih enot. General De Gaulle je odpotoval te dni v Alžirijo.

V TUNIZIJI SKRAJNA OPREZNOST

Predsednik tunizijske republike Habib Burgiba je v nekem intervjuju izjavil, da ni prevelik optimist, kar zadeva položaj v Franciji in možnost za ureditev severnoafriških problemov. Hkrati je izrazil upanje, da bo De Gaulle zastavil svoj ugled, da bi rešil položaj. Pozval je Francoze, naj završejo zgrešene pojme o svoji veličini ter dejal, da je prvi pogoj za sleherno pogajanje s Francijo umik francoskih čet iz Tunizije. Kakor kaže, je zvon tuniškega upora, ki so ga sprožile znane sakietske eksplozije, mobiliziral vso Tunizijo k skrajni opreznosti.

Obvestilo!

Naročnike »Pomurskega vestnika« ponovno obveščamo, da smo s 1. januarjem prešli na sistem predplačila naročnine!

Naročnike, ki so v zaostanku za prvo polletje vljudno prosimo, da naročnino takoj poravnajo.

Da si pa zagotovite še nadalnje redno prejemanje lista, Vas prosimo, da obnovite naročnino tudi vnaprej za drugo polletje.

V prihodnjih dneh bodo tudi poštarji pobirali zaostalo naročnino in pa naročnino za drugo polletje 1958.

Prosimo, da z razumevanjem vzamete na znanje to obvestilo, ker nam boste s tem olajšali poslovanje, sebi pa zagotovili redno dostavo.

Uprava

Zmago Vrbnjak:

90 LETNICA I. SLOVENSKEGA TABORA

(Nadaljevanje)

Svojo nalogo je Čitalnica izvrševala z mnogimi izleti. Povsod so igrali čitalniške igre: Filozof, Ultra, Gibanica s Cvena, Ravna pot — najboljša pot, Črni Peter, Zakonska sol itd. Pevsko društvo Čitalnice pa je z narodnim programom budilo smisel za slovensko petje. Navdušeni čitalniški odborniki (I. Kukovec, dr. Valentin Zarnik, dr. J. Ploj, I. Lapajne, B. Pernišek) pa so v politično-gospodarskih predavanjih budili narodno zavest.

Mimo tistega več ali manj nejasnega sporočila v Slov. Gospodarju marca 1868, je Ivan Dragotin Huber v svojih zapiskih o ljutomerskih razmerah (iz zapuščine dr. Frana Ilešiča!) ohranil zanimivo notico, češ da je Čitalnica **že 4. maja 1868** imela **»sejo zaradi veselice ljut. Čitalnice na javnem prostoru; ter se dade na pogovor zaradi I. slov. tabora.«**

To je tedaj prva omemba tabora, ki bi se naj vršil v Ljutomeru. Beseda »tabor« se v tem primeru rabi za narodni shod — narodni meeting (miting). Kot prav posebno zanimivost moramo poudariti, da se ime »tabor« uporablja v Ljutomeru, kot iz tega sledi, že teden dni pred prvim češkim taborom, ki se je vršil na podnožju gore Rip **10. maja 1868.** Od kod je tedaj ime »tabor«? Včasih smo mislili, da je misel o prirejanju shodov pod »milim nebom« — **tabori** — prišla k nam od Čehov. Pisali so in nas učili, da je Fran Levstik sprožil to misel, ki »je našla ugodna tla med agilnimi štajerskimi Slovenci« (M. Gorše: Doktor Valentin Zarnik; Ljubljana 1940, str. 86). Ali iz tega datuma (4. maj), ki je gotovo starejši od Levstikovega pisma dr. Val. Zarniku in beležke Ivana Dragotina Huberja, da je beseda »tabor« splošno razširjena pri južnih Slovanih — **smemo z gotovostjo trditi, da je tabor docela slovenska zadeva.**

Kdo je idejo o taboru na seji čitalniškega odbora spravil v »pogovor«, je težko reči. Takih je že izza ustanovitve čitalnice moglo biti več, kakor smo na začetku poudarili. Brez pretiravanja **smemo trditi, da je iniciativo za tabor dal Ljutomer sam.** To je naglasil tudi predsednik tabora dr. Jakob Radoslav Razlag na začetku prireditve. Ko je prebral paragraf 19 drž. temelj. zak., je pristavil: **»Ta postava je imenitna za nas, zato so ljutomerski rodoljubi sklenili, da se posvetujejo o njej.«** Res se je kasneje prav iz čitalniškega odbora osnoval odbor za I. slov. tabor. Dr. Josip Vošnjak pravi (Spomini II 24) da mu je bil na čelu ljutomerski advokat **Jakob Ploj,** najbolj delavna moč pa je bil njegov koncipient **dr. Valentin Zarnik,** poleg teh dveh pa so bili še ljutomerski župnik **dr. Anton Klemenčič,** posestnik **I. Kukovec** in trgovec **Matija Zemljič.**

Že imenovani Ivan Dragotin Huber je na sejah Čitalnice v maju 1868 ponujal kot prostor za tabor »Hrastovčak« (to je Huberjev log). Prav pogosto se še danes trdi, da je bil prvi slovenski tabor v Sršenovem logu, pa je to napaka, ki se ji dolgo nismo mogli odpovedati. Zakaj tabor ni mogel biti v Sršenovem logu? Bil je ta prostor tedaj še v tujih nemških rokah Ignacija Pöschla; njegova hči se je omožila z Matijo Kavčičem (iz Šentjurja ob južni železnici), njuna hči Marija pa se je komaj 1886 poročila s trgovcem **Sršenom.** Tako je ta Pöschlov log prišel v slovensko last — **kot Sršenov log,** kjer so se v 90. letih peteklega stoletja vršile domala vse ljutomerske narodne veselice.

Poleg organizacijskega dela je ljutomerska Čitalnica opravila tudi vse propagandno delo za ljutomerski tabor. Predsednik Čitalnice dr. Ploj je gotovo ob močni podpori svojega koncipienta dr. Valentina Žarnika sestavil vabilo za I. slovenski tabor. (Vabilo je izšlo kot letak pri Egerju v Ljubljani, v založbi »Ljutomerske Čitalnice«). To vabilo, poslano med slovensko ljudstvo, je bilo priobčeno tudi kot uvodnik v mariborskem Slovenskem Gospodarju 30. julija 1868 pod naslovom: »Dragi rojaki!« Poziv začne z narodno prebujo ter spominja na podobne shode »naših dedov«. Zdaj jim je po dolgih stoletjih bilo z novo ustavo dano, da se zopet zbirajo. »Zaradi tega so pod tem vabilom podpisani možje sklenili Vas sklicati, da bi se zopet enkrat pod milim nebom kakor naši očetje pred 1000 leti pod košatimi lipami, pogovarjali in posvetovali, česa nam je zdaj v današnjem času najbolj treba, kaj nam je najbolj krepko od vlade zahtevati. Take pogovore pod milim nebom so že zdaj imeli Nemci v Beču in v Gradcu, tudi naši slovanski bratje Čehi na Pemskem in Moravskem. Mi bomo imeli ta pogovor zaradi svojih starih pravic, ktere se našega naroda in jezika tičejo, tu v Ljutomeru (ali Lotmerku) v nedeljo popoldne 9. avgusta 1868 na travnikih pri Ščavnici.«

Potem sledi vabljenje, ki ga ni konca ne kraja: »pride naj vsak, bodisi kmet (želar), nagornjak ali vincar. Samo če iz vseh stanov združeni kaj sklepali in sklenoli bomo, potem bomo kaj dosegli. Pomagajmo si sami! K sklepu tega povabila Vam še enkrat vpijemo tako močno, kakor je koli mogoče: nihče iz nobene hiše vseh vesnic, posebno ormuškega, ljutomerskega in gornjeradgonskega okraja ne sme 9. avgusta 1868 popoldne v Ljutomeru manjkati! (podčrtano). Sledijo podpisi: **Ivan Kukovec,** posestnik v Ljutomeru; **Matija Zemljič,** trgovec v Ljutomeru; **Vekoslav Sonaja,** tržan iz Veržeja in okr. odbornik; **dr. J. Ploj,** odvetnik v Ljutomeru; **Ivan Farkaš,** kmet iz Iljašovec, župan in okr. odbor.; **Andrej Raih,** kmet in župan iz Pristave; **Ivan Vargazon,** kmet iz Pristave; **M. Veršič,** kmet; **Ivan Drobnič,** kmet; **dr. A. Klemenčič,** iz Ljutomera; **Vekoslav Hercog,** zdravnik iz Ljutomera; **I. Vučina,** teržan iz Ljutomera; **F. Murkovič,** kmet iz Cezanjevec; **Ivan Makotar,** kmet iz Cezanjevec; **Vatroslav Mohorič,** kmet in župan iz Podgradja; **Ivan Raih,** kmet iz Cvena; **Jožef Kociper,** kmet; **Anton Rotar,** kmet in župan v Cezanjevcih; **Vid Novak,** kmet in okrajni zastopnik iz Banovec; **dr. Valentin Zarnik,** iz Ljutomera.

(Nadaljevanje prihodnjič)

KZ in gospodarski načrti

Prav sedaj, ko razpravljamo o perspektivnem načrtu za razvoj kmetijstva v Pomurju, je še posebno aktualno gospodarsko načrtovanje spodaj, t. j. pri operativnih uresničevalcih tega načrta — kmetijskih zadrugah.

Gospodarski načrti kmetijskih družbenih posestev in kmetijskih zadrug morajo konkretizirati naloge okrajnega perspektivnega načrta za razvoj kmetijstva v posameznih pridelovalnih okoliših in biti hrbtenica tonamenskim občinskim načrtom; brez solidnega načrtovanja pri operativnih nosilcih gospodarskega razvoja v kmetijstvu si namreč ne moremo zamisliti zaželenega napredka v tem smislu, da bo okrajni perspektivni načrt postal ena sama življenjska naloga, ki jo bo podeželje tudi osvojilo, gibalo za akcijo in napredovanje v kmetijstvu.

Če bi analizirali gospodarske načrte v pomurskih kmetijskih zadrugah, bi nedvomno ugotovili, da v marsikateri zadrugi posvečajo daleč premalo pozornosti realnemu načrtovanju in perspektivnosti pri zadružnem gospodarjenju. So zadruge, ki sploh nimajo dolgoročnih gospodarskih načrtov, v nekaterih zadrugah pa so ti načrti očitno pomanjkljivi in zategadelj ne morejo biti solidna osnova za dolgoročno smotrno gospodarjenje.

Kmetijstvo je danes tako aktualno in tudi občutljivo gospodarsko področje, da ga nikakor ne moremo prepustiti stihijnemu životarjenju od danes na jutri. Brez dobrega gospodarskega načrtovanja, ki mu sicer posamezniki povsem neupravičeno pripisujejo nujno zlo nepotrebnega administratiranja, pa stihije ne bomo mogli učinkovito pregnati v ropotarnico preteklosti, čeprav sodi samo v njo. Kaj nam bo na primer ostalo od mnogo obetajočega razpravljanja o sadjarstvu kot glavni kmetijski stroki na Goričkem, če tamkajšnje kmetijske zadruge ne bodo koristne napotke presadile v svoje gospodarske načrte, jih tam konkretizirale in potem začele dosledno uresničevati. V Ljutomerskem okolišu ugotavljajo, da obnova vinogradov v privatnem sektorju občutno zaostaja za obnovo v družbenem sektorju. Že nakazan izhod iz zagate je v obnavljanju vinogradov v večjih kompleksih, v obnovitvenih skupnostih pod okriljem kmetijskih zadrug. Zdaj je torej vrsta na zadrugah, da to nalogo konkretizirajo v svojih gospodarskih načrtih in jo tako postavijo v neposredno uresničevanje.

Gospodarsko načrtovanje je torej izredno važno. Žal še o gospodarskih načrtih KZ nima temeljite analize, ki bi nam pokazala, kje smo dosegli skladje v naših skupnih prizadevanjih na področju kmetijstva in kje se morda še razhajamo. Taka analiza bi na primer bila zelo dobrodošla na letnem občnem zboru okrajne zadružne zveze, kjer pa so razpravo o gospodarskem načrtovanju v osnovnih celicah kmetijskega zadružništva opravili že kar preveč mimogrede.

S. Klinar

Nesmotrno izkoriščanje pašnikov

V lendavski občini je mnogo pašnikov bivših urbarijalnih skupnosti. Večina teh pašnikov je zelo zanemarjena in prepuščena nesmotrnemu izkoriščanju, saj si nekateri koristniki lastijo pravice, ki jim ne gredo po zakonskih predpisih; na njih pasejo takorekoč vse, »kar leze in živi«. Nekateri kmetje hočejo urediti na teh pašnikih celo tekališča za konje.

Tako izkoriščanje pašnikov je negospodarsko, saj je konj vedno bolj pasivna postavka v živinoreji. Toda v lendavskem okolišu poznajo primer, da redi neki kmet na enem hektarju zemlje celo tri konje, a nobenega goveda. Kam pelje tako kmetovanje, je menda odveč komentirati.

Če bi dopustili tako zmešnjavo na pašnikih, bi bila to voda na mlin zaostalosti v kmetijstvu, zato je spodbudno prizadevanje občinskih činiteljev, da bi pašniki bivših urbarijalnih skupnosti služili predvsem tistemu, kar najbolj koristi posameznim kmetovalcem in vobče gospodarstvu. Zavzemajo se za dosledno uveljavljanje prednostnega vrstnega reda pri paši; prednost naj ima predvsem rodovniška goveja živina, potem ostala goveja živina in na kraju kvečjemu še rodovniški konji.

Temu bistvenemu pogoju — redu na pašnikih — se v zadnjem času pridružujejo tudi drugi začetni ukrepi, ki jih že uveljavljajo v Dobrovniku, Dolini in drugod, kjer z gnojenjem in drugimi agrotehničnimi prijemi skušajo izboljšati pašnike in na njih povečati pridelek trave. S takim gospodarskim prizadevanjem in urejevanjem vzornih čredinskih pašnikov bo mogoče tudi v lendavskem okolišu napraviti ta zemljišča bolj koristna za kmetijstvo.

S. K.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 5. do 15. junija

V posameznih dnevih krajevne nevihte, sicer lepo poletno vreme bo trajalo dalje.

Sredi junija more nastopiti razsežen dež, vendar je večja verjetnost za tak dež v roku med 20. in 22. junijem.

Pomanjkanje zobozdravnikov v Pomurju

V Pomurju je zadnje čase pereč problem pomanjkanje zobozdravnikov. Na Mursko Soboto, kjer imamo tri dentiste in nobenega zobozdravnika, je navezanih 80.000 prebivalcev in sicer še cankovska, beltinška, martjanska in petrovska občina poleg prebivalstva soboške občine. Kljub temu, da v Soboti občinski ljudski odbor poskuša dobiti zobozdravnika za vsako ceno, mu to vendarle ne uspe. Enemu izmed interesentov so ponudili celo 60.000 mesečnih dohodkov in vendarle ni nastopil službe. Podobno je tudi v drugih mestih Pomurja.

Zaradi izredne pomembnosti tega vprašanja, kajti trije soboški dentisti so že itak preobremenjeni, drugod pa je prav tako, bo svet za zdravstvo o tem problemu razpravljal na eni izmed svojih sej podrobneje. Z zobozdravniki je podobno kot z drugimi strokovnjaki. Eden izmed štipendistov, ki se je izšolal za zobozdravnika, je zavrnil zahtevo, da nastopi službo v Pomurju. Raje je vrnil celotno štipendijo, ki jo je od tu prejemal. Vendar je vprašanje, ali je enostransko razveljavljanje pogodbe dovoljeno. Zakaj smo na to pristali? In — po takšnem postopku lahko sodimo tudi o morali takšnih štipendistov.

Neurje s točo

V soboto popoldne je med silovitim neurjem v nekaterih predelih Slovenskih goric (predvsem na Humu, Runču in okolici) padala kot orehi debela toča, ki je opustošila domala vse sadovnjake, a tudi poljedelske kulture so močno prizadete.

Podrobnosti nam za zdaj še niso znane, zato bomo o posledicah neurja, ki je brez hujših posledic divjalo tudi nad Pomurjem, še poročali.

KOLONIJA PREDŠOLSKIH OTROK V BAŠKI

3. junija je odšlo iz soboškega okraja 107 predšolskih otrok v kolonijo na otok Krk, kjer bodo ostali tri tedne. V Baški, kjer imamo lep otroški dom »Daneta Šumenjaka«, se bodo v tem poletju zvrstile štiri izmene, medtem ko bodo štiri izmene otrok odšle na taborjenje — skupno okrog 900 otrok.

Zopet lep uspeh v Vučji Gomili

Vaščani Vučje gomile so dve leti marljivo gradili gasilski dom. Z njim je občina Martjanci pridobila še eno kulturno žarišče. Nekateri, posebno gasilci, so mnogo prispevali. Zlasti kaže pohvaliti predsednika gasilskega društva Viljema Cigita, ki je opravil vsa mizarska dela zastonj.

Gasilski dom stoji na lepem in vidnem mestu sredi vasi in ima poleg prostorov za gasilsko orodje prav lepo dvorano in druge potrebne prostore za politično in kulturno udejstvovanje.

V zadnjih desetih letih so v Vučji vasi s prostovoljnim delom zgradili okrajno cesto, opravili elektrifikacijo vasi, šolsko poslopje pa stalno popravljajo.

-op

Rezultati spomladanskih kasaških dirk v Ljutomeru

Prireditelji proslave 90. obletnice I. slovenskega tabora v Ljutomeru so vključili v spored prireditev tudi konjske dirke, ki so — tako po doseženih časih kot po številni udeležbi — izpolnile pričakovanje organizatorjev.

I. dirka ObLO Ljutomer, 6 tekmovalcev — enovprežna vožnja za 3-letne kasače:

1. Finta — Ludvik Slavič, Grabe — 1:38,3;
2. Cicero — Jože Hercog, Vosek — 1:38,9;
3. Fakin — Ludvik Slavič, ml. — Grabe — 1:46,7.

II. dirka OZZ Murska Sobota — enovprežna vožnja za 3- do 12- letne kasače. Tekmovalcev: 6.

1. Čirma — Jože Hercog, Vosek — 1:38;
2. Tulipa — Franjo Žitek, Bučečovci — 1:35,2;
3. Elda — Mirko Petovar, Bunčani — 1:40.

III. dirka 90. obletnice slovenskega tabora — enovprežna vožnja za 4- do 12- letne kasače. Tekmovalcev: 6.

1. Jard — Štefan Tkačev, Turnišče — 1:26,5 (rekord proge);
2. Punčka — Alojz Jureš, Ljutomer — 1:29,8;
3. Smilja — Miran Sumak, Ljutomer — 1:32,3.

IV. dirka Kobilarne Turnišče — dvovprežna vožnja za 3- do 12-letne kasače. Tekmovalcev: 6.

1. Elza-Tulipa — Franjo Žitek, Bučečovci — 1:47;
2. Cicero-Čirma — Jože Hercog, Vosek — 1:34,5;
3. Fareda-Gorica — Jožko Babič, Lenart 1:48,3.

TEKMOVANJE v preskakovanju zaprek kategorije »L« — 5 tekmovalcev.

1. Narcis — Miloš Lazarevič, Varaždin;
2. Alžir — Dušan Bovan, Varaždin;
3. Sokol — Dragan Trifunović, Varaždin.

NK SOBOTA PRVAK
v mariborski podzvezni ligi

V mariborski podzvezni ligi je zasedlo prvo mesto moštvo NK Sobote, ki se bo borilo za vstop v enotno slovensko ligo. Naš drugi predstavnik v tej ligi NK Nafta iz Lendave je zasedla drugo mesto, tretji predstavnik NK Rakičan pa šesto mesto. Omeniti je treba, da je NK Rakičan v tej ligi novinec. To je uspeh za to mlado moštvo, ki je v lanski sezoni tekmovalo v pomurski ligi in se je moralo boriti z številnimi težavami (nima predpisanega igrišča, finančne skrbi). Z malo več resnosti posameznih igralcev bi moštvo NK Rakičan lahko gladko zasedlo četrto mesto v skupnem plasmanu. Če pa odštejemo tekme Branika B in Maribora B, je moštvo Rakičana na četrtem mestu, ker sta omenjeni moštvi tekmovali izven konkurence. V zadnji tekmi je Sobota premagala moštvo Maribora B s 17:2 (7:1).

Za uspehe, ki so jih dosegla moštva iz Pomurja v tej ligi, vsem toplo čestitamo, v bodočem tekmovanju pa jim želimo čimveč uspehov na zelenem polju .

Tabela je naslednja:

Sobota	14	11	1	2	78:20	23
Nafta	13	9	1	3	37:21	19
Kovinar	13	7	3	3	31:17	17
Branik B	12	6	1	5	47:36	13
Fužinar	13	5	2	6	24:32	12
Rakičan	14	5	1	8	21:43	11
Maribor B	13	2	2	9	16:52	6
Pohorje	14	2	1	11	26:59	5

Iz lige izpade NK Pohorje iz Ruš.

V. Cvetko

REZULTATI TEKEM ZA POKAL MARSALA TITA:

Sobota : Gornja Radgona 14:1 (1:1)

Sobota B : Rakičan 10:5 (3:2)

Sobota : Nafta 6:1 (2:1)

Uspelo gostovanje
Visoka zmaga NK Sobote v Avstriji

Pred nedavnim je gostovalo moštvo NK Sobote v sosedni Avstriji, kjer je premagalo SV Spielfeld z visokim rezultatom 9:3 (2:1). Soboški nogometaši so prikazali lep nogomet. Takoj v začetku so začeli ostro napadati na gol domačinov, vendar se zaradi premajhnega igrišča igra ni mogla povsem razviti. Zaradi tega so Sobočani v prvem delu igre bili le dvakrat uspešni. V drugem delu igre so nogometaši Sobote igrali večji del na polovici domačinov in dosegli še 7 golov. Gole so dosegli za SV Spielfeld Skalar (avtogol), levo krilo in srednji napadalec, za Soboto pa Milenkovič 3, Maučec 2, Jože Norčič, Sečko, Matjašec in Dozet po enega.

Že ob prestopu jugoslovansko-avstrijske meje je bila mala svečanost, kjer je predsednik SV Spielfelda toplo pozdravil nogometaše Sobote in jim zaželel dobrodošlico. Gledalci so bili zelo objektivni in so vsako dobro potezo obeh moštev z aplavzom toplo pozdravili.

V. Cvetko

Soboška KRONIKA

POROKE, ROJSTVA IN SMRTI od 24. do 31. maja 1958

Poročili so se: Anton Pevec, usl. iz Gornje Radgone, in Irena Bezjak, profesorica telovadbe iz Murske Sobote, ter Jernej Božič, pravnik, in Rozina Žalik, oba iz Murske Sobote.

Rodile so: Jolanka Kerec iz Gorice, deklico; Petronela Banko iz Bakovec, deklico; Terezija Tivadar iz Mlajtinec, deklico; Francka Detelbah iz Krajne, deklico; Marija Mertuk iz Ižakovec, dečka; Sarika Antalič iz Sebeborec, deklico; Jožefa Ulen iz Kroga, dečka; Marija Rogan iz Matjaševec, dečka; Marija Podlesek iz Sebeborec, dečka; Fanika Pojbič iz Moščanec, deklico; Ana Tibaut iz Srednje Bistrice, dečka; Ana Bežek iz Lukavec, deklico; Francka Jerebic iz Gornje Bistrice, dečka, in Vilma Černjavič iz Gradišča, deklico.

Umrl je Jožef Hujs iz Sebeborec, star 78 let.

Nesreče in NEZGODE

Na skobelnem stroju si je levo dlan hudo ranil 22-letni mizarski pomočnik Slavko Kosi iz Cvena.

Desno stegno si je močno poškodoval 17-letni vajenec Oto Konrad iz Podgradja. Med pregibanjem železa mu je priletel drobec železa v nogo.

S kolesa je padel 17-letni Jožef Pavličič iz Pristave in si poškodoval desno ramo.

Opeka se je zrušila na nogo 18-letnega Alojza Toplaka iz Logarovec in mu jo v gležnju zlomila.

Pri delu na žagi je padel težak hlod na desno roko 41-letnega Avgušina Zadravca, delavca iz Cvena, in mu jo močno poškodoval.

Plug je padel na nogo 35-letne Estere Banko iz Dankovec in ji povzročil hudo poškodbo.

S srpom si je po nesreči hudo ranila desno roko 16-letna Marija Meznarič iz Slamnjaka pri Vidmu.

Z vrelo vodo se je polila 7 mesecev stara Jerica Mesarič in dobila hude opekline.

Hudo rano je dobil 57-letni Martin Marič iz Dokležovja, ko se je po nesreči vsekal v desno koleno.

Na rezilo kose je stopil 9-letni Peter Križman iz Trdkove ter si odrezal del pete.

Na drevo je plezal in padel precej globoko 10-letni Franc Mencinger iz Krašč ter si zlomil obe roki.

Zdravstvena DEŽURNA SLUŽBA

Nedelja, 8. junija 1958

Dr. Nikolaj Lanščak, stanuje na Lendavski cesti št. 7. Ordinira v splošni ambulanti od 8. do 12. ure, v nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju.

NOČNA DEŽURNA SLUŽBA od 9. do 15. junija 1958

Dr. Anica Gregorc-Kastelic, stanuje v ulici Štefana Kovača.

PROSTOVOLJNI KRVODAJALCI od 26. do 31. junija 1958

Zlata Sever iz Križevec, petič; Franc Balaško in Franc Kološa, oba iz Gorice in oba drugič; Jožef Bencak in Vilma Bokan, oba iz Vaneče in oba drugič; Marija Fardan, Terezija Cokan in Katarina Matjašec, vse tri iz Lipe in drugič; Marija Bencak iz Zenkovec, Štefan Kavaš iz Centibe, Štefan Kavaš iz Dolge vasi, Štefan Balaško iz Dol. Lokoša, Ludvik Novak iz Ivanovec, Helena Kerec iz Zenkovec, Katarina Šavel iz Panovec, Ernest Lepoša iz Lončarovec, Ana Maroša, Verona Denša, Ana Matjašec, Verona Zadravec, Ana Pucko, Marija Žerdin, Marija Henzlin in Štefan Pivar, vsi iz Lipe.

Iščemo

DVA INTERNA USLUŽBENCA

s popolno srednjo šolo ter

KMETIJSKEGA TEHNIKA

DOZ Murska Sobota

Tedenski KOLEDAR

Nedelja, 8. junija — Medard
Ponedeljek, 9. junija — Primož
Torek, 10. junija — Marjeta
Sreda, 11. junija — Feliks
Četrtek, 12. junija — Čedomir
Petek, 13. junija — Anton
Sobota, 14. junija — Metod

KINO

MURSKA SOBOTA — od 4. do 5. junija ameriški film: »Onstran v gozdu«; od 6. do 8. junija ameriški barvni film: »Mož iz Kolorada«; od 10. do 12. junija sovjetski barvni film: »Nesmrtni garnizon«.

LENDAVA — od 10. do 11. junija francoski film: »Navadni ljudje«.

LJUTOMER — od 6. do 8. junija italijanski film: »Verdi«; od 11. do 12. junija domači film: »Tuja zemlja«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — od 7. do 8. junija ameriški barvni film: »Dolina nasilja«; 11. junija film: »Skozi tri temne ulice«.

GORNJA RADGONA — od 7. do 8. junija ameriški barvni film: »Beg iz trdnjave«; od 11. do 12. junija ameriški film: »Balada o črnem zlatu«.

ČEPINCI — 8. junija film: »Veruj v mene«.

Mali OGLASI

CENE MALIH OGLASOV:

Beseda 10 din, med dve črti beseda 20 din. Ženitbeni oglasi beseda 30 din. Na oglase, ki so pod šifro oziroma naslov v oglasnem oddelku, se pribije 50 din.

OPOZORILO!

Vsa obvestila in male oglase bomo objavili le takrat, ko bo vplačan tudi znesek za objavo. Stranke, ki zahtevajo pismeno naslove oglasov ali kako drugo informacijo, naj priložijo za odgovor znamko za 15 din. V nasprotnem primeru ne bomo odgovarjali. Naslovov, ki so pod šifro, ne izdajamo! Za poslani denar v navadnih pismnih ne odgovarjamo.

PRODAM

LEPO STIRISOBNO HISO s kuhinjo in trgovskim lokalom in vrtom pri avtobusni postaji, prodam. Klepec, Črenšovci. M-517

LEPO POSESTVO v izmeri 3 ha za 650.000 din prodam. Poizve se v Radomerščaku štev. 37, p. Ljutomer. M-506

TRAVERZE, dve 4-metrski in eno 6-metrsko, prodam. Krištanci 7 pri Ljutomeru. M-50

TELICO in 9 prašičev do 25 kg teže prodam. Petanjci štev. 57. M-510

8. junija od 14. uri bo LICITACIJSKA prodaja trave v Nemčavcih, last pokojne Marije Kuhar. M-512

POSESTVO 2,5 ha s stanovanjsko hišo in gospodarskim poslopjem v Radoslavcih, prodam. Pojzvedbe L. A. Salinci 30. M-515

ŽETALICO »Feläge«, potrebno manjšega popravila, ugodno prodam. Jožefa Slavič, Banovci pri Veržeju. M-516

KUHINJSKO OMARO skoraj novo ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku. M-519

RAZNO

»AGROSERVIS« M. Sobota sprejme v službo 5 AVTOMEHANIKOV z nekaj let prakse. Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru. Prosilci naj vložijo prošnje do 15. junija na upravo podjetja. M-500

VAJENCA ZA KNJIGOVEŠKO stroko sprejme, Franč Popit, knjigovezница, Murska Sobota. M-509

INSTRUIRAM nemščino in predmete nižje gimnazije. Naslov v oglasnem oddelku PV. M-508

TRGOVEC SREDNJIH LET (ločenec) želi spoznanstva v svrho ženitve z žensko brez otrok od 38—48 let, šiviljo ali trgovko. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Solidno življenje«. M-514

ŽENSKO ZAPESTNO URO sem izgubila na poti iz kina. Najditelja prosim, da jo vrne proti nagradi Gabrieli Deškovič, Murska Sobota, Partizanska 3. M-521

IZGUBIL SE JE PES »Foxterier«. Sliši na ime »Piki«. Poštenega najditelja prosim, da ga vrne na naslov: Jože Seme, Murska Sobota, Lendavska 6. M-522

OPOZARJAM OSEBE, ki so našle mojo denarnico na vlaku v Veržeju, da so bile spoznane. Rauter. M-523

VAJENCA za slaščičarno, moško ali žensko osebo, iščem. Nastop takoj: Alija Žečirovič, slaščičarna, Murska Sobota, Titova 17. M-511

IŠČEM PRAZNO SOBO, plačam dobro. Naslov v oglasnem oddelku. M-519

Gostišče »Bufet« Grad v likvidaciji

razpisuje

JAVNO DRAŽBO

ki bo dne 10. junija 1958 ob 9. uri pri Gradu v prostorih bivšega podjetja zaradi prodaje

osnovnih sredstev:

pisalne mize, 6 gostinskih miz, 36 stolov, sobne peči in baterijskega radijskega sprejemnika. Licitacije se lahko udeležijo interesenti državnega in privatnega sektorja.

Prednost ima državni sektor.

BORECI

Prostovoljno gasilsko društvo Boreci je prav marljivo. Zgradili so si primeren gasilski dom in nabavili potrebno gasilsko opremo, pred kratkim pa so svečano prevzeli novo motorno brizgalno.

Boreci so vas, o kateri ne slišimo ravno mnogo, toda kjer koli pogledaš, vidiš v vasi napredek. Kaže, da bo tudi v prihodnje tako.

-r

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Dragan Flisar — Uredništvo: Murska Sobota, Štefana Kovača 16 — — Telefon 138 — Uprava: M. Sobota, Kocljeva ulica 7 — Telefon: 53 — Oglasni in naročniški oddelek: Štefana Kovača 16 — Telefon 138 — Naročnina četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev Naroč. za inozemstvo 1000 din — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tek. račun pri Komunalni banki, M. Sobota, štev. 64-KB-1-Ž-365 — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE »SOGRAD«

MURSKA SOBOTA

sprejme takoj večje število kvalificiranih

ZIDARJEV in TESARJEV

ter nekvalificiranih delavcev za gradilišča v Murski Soboti

Plača po tarifnem pravilniku

Interesenti naj se javijo na tajništvu podjetja vsak dan od 8. do 12. ure

SOS LENDAVSKE KOMUNALE

„Atomska" naglica projektantov — Neurejena tržnica — Vodovodno omrežje popušča

Če prisluhneš Lendavčanom, lahko slišiš marsikateri dovtip in tudi bodico na račun mestne komunale, ki se v zadnjem času ne more premakniti prav nikamor. Znana je šala o možu X, ki si je malo vinjen ponoči zlomil nogo na kotanjastih pločnikih in potem na pretek »hvalil« komunalo, ki mu je omogočila »dopust« v bolnišnici. Ali tista o kamionu, s katerim škropijo ceste; ne samo, da so ga takorekoč izvlekli iz »Odpada«, mestni šaljivci so spredli na njegov račun še eno, namreč, da kurijo »mašino« s cunjami. Iz kamoina, ki so mu menda šteti res zadnji dnevi, se namreč kadi kot iz tovarniškega dimnika. Dolga, a še vedno neizpeta je ljudska pesem o tržnici, a ne samo to: tudi o soboškem projektivnem zavodu, ki že tri leta sestavlja načrte, pa še vedno ni nič iz tega. Pravcata atomska naglica!

*

Lendavska komunala — če tako poimenujemo vse, kar sodi k ureditvi mesta — je res na tleh. Domala vse komunalne naprave so dotrajale in jih bo treba obnoviti čimprej.

Lendavski pločniki so bolj podobni razritim prekmurskim kolnikom. Neurejena tržnica še vedno čaka na pridne roke. Vodovodno omrežje popušča; zdaj počijo cevi tu, zdaj tam in prizadeti prebivalci morajo biti več dni brez vode. Omrežja niti ne utegnejo sproti krpati, kaj šele, da bi lahko mislili na modernizacijo. Tudi kanalizacija vpije po temeljiti rekonstrukciji, kajti ob močnejših nalivih sploh ni sposobna, da bi sproti odvajala vodo v struge. Visoka talna voda je v Lendavi sploh problem zase, ki ga bo mogoče rešiti samo z boljšimi kanalizacijskimi napravami. Voda močno izpira zemljo in celo spodjeda temelje poslopjem. Lani so komaj preprečili, da se ni sesulo neko poslopje zaradi tega pojava. Oboje — modernizacija vodovodnega omrežja in rekonstrukcijo kanalizacije — bo treba uresničevati hkrati, ker je tudi neločljivo povezano med seboj. Brez ustrezne-ga kamiona za škropljenje cest se Lendavi obetajo še večji oblaki prahu in druge nadloge.

Potrebe so torej velike, a denarja le toliko, da lahko na komunali za silo plačajo sedanje delavce, na kakšne novosti, s katerimi bi lahko razveselili prebivalce, pa ne morejo niti misliti. Brez sredstev ostaja torej SOS lendavske komunale vsaj letos samo glas vpijočega v puščavi.

Na občini pravijo, da so proračunske možnosti letos tako omejene, da bodo s sredstvi, ki jih imajo pri roki, komaj zagotovili administrativno funkcioniranje občinskega aparata, a kje je vse drugo . . . Potrebna so vsaj najnujnejša sredstva, ob katerih bi lahko mobilizirali rezerve iz lokalnih virov. Ni namreč mogoče reči, da za sodelovanje te vrste ni razumevanja pri lendavskih podjetjih in prebivalcih; lani so Lendavčani sami opravili vsa zemeljska in druga težaška dela, ko so napeljavali plinovod v dolžini šestih kilometrov. Delo, vredno okrog 400 tisočakov! Letos bodo podjetja skupno z občino zagotovila polovico sredstev za asfaltiranje ceste iz mesta do kolodvora. Lendavčani torej najdejo sebe, če je njihova prizadevnost deležna podpore.

Lendava zaslužbi boljšo urejenost tudi zaradi svojega obmejnega položaja. Že prihodnje leto, ko bomo spet rezali na kose proračun, bo treba resno upoštevati SOS lendavske komunale in podpreti njena prizadevanja, da to obmejno mestece res ne bo ostalo zgolj dolga, neurejena vas, brez vsake privlačnosti za domačina in tujca, ki ga zanese pot semkaj med visoke naftne stolpe in zelene lendavske gorice.

NOVICE IZ VANČA VESI * NOVICE IZ VANČA VESI * NOVICE IZ VANČA VESI * NO

IZPOLNJENA ŽELJA

Naposled le gradnja mostu čez vaški potok

Prostovoljno gasilsko društvo iz Vanče vesi je v minulem letu zgradilo tri studence za primer požara. Sedaj bodo zgradili še dva, da bo dovolj vode za brizgalne. Da bi bila vas zaščitena pred požarom, bi bil potreben še eden. Gasilci so si nabavili nove uniforme, katerih doslej niso imeli.

Gradnja gasilskega doma je ostala na mrtvi točki. Upajmo, da bodo prihodnje leto začeto delo nadaljevali.

Zato pa so vaščani v Vanča vesi pridno na delu pri gradnji mostu čez vaški potok. Že pred drugo svetovno vojno je tedanja občina Tišina začela pripravljati gradnjo, vendar je začeto delo preprečila vojna. Okupator za gradnjo ni skrbel, šele naša ljudska oblast je prisluhnila želji vaščanov in dala na razpolago denarna sredstva za prepotreben most. Vsa težaška dela in prevoze bodo vaščani opravili prostovoljno. Po prvotni zamisli naj bi bil most železobetonski, a ker zaradi bodoče regulacije Dobla ni mogoč, ga bodo sedaj zgradili iz velikih železobetonskih cevi. Ko bodo čez leta zgradili železobetonskega, bodo cevi lahko uporabili drugod.

-e

Nepozabno praznovanje

Prispela poročila o uspelem praznovanju dneva mladosti v Radencih, Turnišču, Dobrovniku, Beltincih, Mačkovcih in drugih krajih Pomurja

Še vedno dobivamo dopise o uspelih praznovanjih dneva mladosti v Pomurju. Praznik je že za nami in ker nam primanjkuje prostora, jih moramo objaviti v skrajšani obliki.

V Radencih so pri pestrem sporedu sodelovali cicibani, pionirji, mladinci in pripadniki JLA. Glavni spored je bil v idiličnem zdraviliškem parku in je zelo lepo uspel. V Turnišču so se srečali v raznih športnih tekmovanjih turniški in dobrovniški pionirji, na polju med Turniščem in Dobrovnikom, kjer se je zbralo okrog 550 pionirjev, pa so dobrovniški taborniki razveselili pionirje s svojimi šotori. Pionirji obeh šol si še želijo tako lepih srečanj. Tudi pionirji in mladina beltinske občine je praznovala dan mladosti veličastno in z veliko prizadevnostjo. Praznovanje se je začelo že dan pred praznikom, velika pionirska manifestacija pa je bila na sam praznik. V Beltincih so se zbrali pionirski odredi vseh šol v občini — okrog 2700 po številu. Vsega dogodka v nekaj vrstah ni mogoče popisati, vemo pa, da bo ostal ta dan pionirjem še dolgo v spominu.

Mačkovska mladina je prav tako pripravila za dan mladosti lep program. Uprizorila je tudi trodejanko »Zadrega nad zadrego«. Občinstvo je igralce z navdušenjem pozdravilo, saj si kulturnih prireditev v Mačkovcih zelo želijo.

Dostojno so proslavili ta dan tudi v ljutomerskem taboru predvojaške vzgoje, mladina iz vasi Radoslavci, Godemarci, Bodislavci, Kuršinci, Sitarovci in Precetinci pa se je zbrala v okrašeni dvorani gasilskega doma v Radoslavcih in ustanovila aktiv LMS. Sklenila je, da bo sodelovala pri gradnji zdravstvenega doma v Radoslavcih, vključila se bo v SZDL in v gasilske vrste itd.

Pismo našega bralca iz Prlekije

DA NAM BODO RADENCI BLIŽE

V Prlekiji, zlasti še med vinogradniškimi delavci Ljutomerskih goric večkrat s prizvokom kritičnosti razpravljamo o neugodni vlakovni zvezi z Radenci; prav neugodna vlakovna zveza nam često onemogoča, da bi se po napornem delu v dopoldanskih urah lahko napotili v zdravilišče, se tam okopali in odpočili.

Sedanji popoldanski vlak, ki vozi proti Gornji Radgoni, je namreč prepozen, da bi se lahko malo dlje časa zadržali v zdravilišču, saj prav kmalu vozi nazaj proti Ljutomeru. Še najidealneje bi bilo, če bi vozil iz Ljutomera proti Radencem vlak takoj po prihodu opoldanskega vlaka iz smeri Ormož na ljutomersko glavno postajališče. (Taka zveza je že bila v času okupacije in se je dobro obnesla, saj so takrat romale množice viničarjev in ljudi z Murskega polja v zdravilišče.)

Vodstvu železnice predlagamo, naj ustrezno spremeni vozni red (saj gre v tem primeru zgolj za lokalno progo!) in po možnosti že letos vpelje boljšo vlakovno zvezo z Radenci v opoldanskem času. Če pa že tega ni mogoče storiti, bi za letos zadevo morda lahko rešili tako, da bi v opoldanskih urah vozil v Radence sezonski avtobus vsaj ob sobotah in nedeljah.

Od ugodnejše vlakovne zveze z Radenci lahko pričakujemo več koristi: porast prometa na vlaku, večje izkoriščanje kopaliških naprav v radenskem zdravilišču, a kar je najvažnejše: zadoščeno bo velikemu številu delovnih ljudi v njihovem prizadevanju za ohranitev zdravja in telesnega ugodja, kar je prav gotovo najvažnejše, kar govori v prid temu predlogu.

-ko

ŠOLSKO KMETIJSKO GOSPODARSTVO RAKIČAN

Po daljši razpravi o kmetijskem šolstvu, o katerem smo govorili že na vseh pomembnejših forumih Pomurja, je svet za šolstvo okrajnega ljudskega odbora sklenil, da bo kmetijska šola v Rakičanu poljedelsko strojna, dveletna in bo šolala gojence v kvalificirane delavce. Doslej so se v tej šoli izšolali le za polkvalificirane kmetijske delavce. Da bo šolanje popolnejše in da bo dan večji poudarek praktični šoli, je sklenil imenovani svet, da je potrebno, da postane kmetijsko gospodarstvo Rakičan šolsko kmetijsko gospodarstvo, opremljeno z vsemi potrebnimi kmetijskimi stroji.

Ta ukrep je bil že neobhodno potreben in bo mnogo pomenil za kmetijstvo Pomurja, kajti kmetijske zadruge bodo imele poslej močno oporo v izšolanih kvalificiranih delavcih pri opravljanju svojih proizvodnih nalog.

Težave soboške centrale PTT

1600 pogovorov dnevno

Nenehno — dan in noč se pretaka po zračnem, podzemnem in podmorskem omrežju telefonije, s katero je prepredžen naš planet, abeceda človeka XX. stoletja; veže mesta in kontinente, rešuje življenja, napoveduje rojstva, smrt . . . Skratka — telefon je človeku nepogrešljiv sodelavec, je kri poslovnega človeka in sredstvo za najhitrejše sporazumevanje. Brez njega bi obtičale na železniških tirih neskončne kompozicije vlakov, ohromelo bi gospodarstvo in onemel ves svet. Vrzel te iznajdbe bi najbrž pomenila za človekov genij dolga desetletja zamude, ki so v kodeksu največjih odkritij in nepojmljivih stvaritev postavile našo generacijo pred vrata vesolja.

Take in podobne misli so nas prešinjale, ko smo opazovali urne roke telefonistk v centrali soboške PTT službe, ki posredujejo svojim naročnikom dnevno do 600 medkrajevnih in čez 1000 lokalnih pogovorov. Največ zvez spostavijo telefonistke direktno, saj jih veže z zunanjim svetom kar 14 medkrajevnih vodov. Le bolj poredko, ko naroči nekdo pogovor z inozemstvom, se povežejo s tranzitno centralo, da posreduje tako zvezo.

V navidezni zmešnjavi stikal in kablov, ki lahko povežejo hkrati 200 naročnikov, sedi ob induktorski centrali domače proizvodnje šest deklet. Mirne so. Vsaj kaže tako. Toda ta mir je le navidezni — rezultat poklicne privajenosti, bi lahko rekli — kajti na obrazih simpatičnih telefonist ni težko razbrati živčne napetosti, kateri so izpostavljene z izjemo kratkih odmorov, polnih 8 ur!

Nenehno se odpirajo malim okenčkom podobne zaklopke, pod katerimi so na belih ploščicah zabeležene telefonske številke. To so nekakšni telefonski smerokazi. In prav tukaj se često začne tisto, kar imenujemo v centrali — nestrpnost in nerazumevanje naročnikov. Mnogim namreč pojasnilo »zasedeno!« — ne zadošča. Primer: nekdo kliče med 8. in 13. uro — v času največje obremenitve — zasedeno številko. Ker mu telefonistka trenutno ne more ustreči, blekne kak prenapetež v slušalko: »Dobro jutro! Kako ste spali . . .?«

»Zares smešno. Vendar nas zanima, kako reagirate na take in podobne pikre pripombe?« vprašamo.

»Nikar ne mislite, da nas lahko kdo izzove,« odgovori smeje črnolasa telefonistka. »Na take ‚vljudne' fraze največkrat sploh ne odgovarjamo, posebno sitne nergače pa navadno vljudno povabimo v centralo, da bi spoznali naše delo.«

»Rezultat?«

»Nič . . .«

Omenili smo že, da je zmogljivost soboške centrale 200 priključkov. Vendar to drži le deloma. Kar poglejte goste snope žic na telefonskih drogovih, pa vam bo takoj jasno, da poskuša TT služba omiliti silno obremenitev omrežja z dodajanjem novih vodov. Vendar danes tudi to več ne zadošča. Sobota se posebno v zadnjih letih naglo širi in razvija, zato vidijo edini izhod in rešitev v

GRADNJI NOVE POŠTE

»Kakšno zvezo pa ima gradnja novega poštnega poslopja s težavami telefonske službe?« vprašamo začudeno.

»Saj to je tisto, kar bodo morali razumeti tudi razni investitorji, brez katerih uprava PTT ne bi zmogla te velike gradnje,« pojasnjuje vedra kontrolorka telefonske centrale, Irma Horvatova. »Avtomatsko centralo namreč že sedaj hudo pogrešamo, bližnja prihodnost pa bo pokazala, da zares ne kaže odlašati z gradnjo novega poštnega poslopja.«

Šele sedaj smo opazili, da prostor, v katerem je srce soboške telefonije, še zdaleč ne zadošča za ureditev sodobne avtomatske centrale.

In ne samo to. Z gradnjo tega objekta je povezana tudi sodobna ureditev telefonskega omrežja. Tovariš Štefan Car, glavni monter telefonskih naprav, nam je to vprašanje pojasnil takole: »Zračno telefonsko omrežje bodo kmalu izpodrinili podzemni kabli. Osnovni razlogi te preureditve so: premajhna zmogljivost sedanjega sistema napeljave in nepraktičnost zračnega omrežja. Z dodajanjem novih vodov — predvsem v severnem in središčnem delu mesta — ne moremo več nadaljevati, saj smo že sedaj v mnogih primerih pod najnižjo dovoljeno točko, do katere sme segati vod. Tako stojimo pred nerešljivim problemom, ki nam onemogoča nadaljnje priključke novih naročnikov. In teh ni malo. Na polaganje podzemnih kablov pa ne moremo misliti pred dograditvijo nove pošte. In končno — na odstranitev zračnega omrežja računajo tudi urbanisti, kar je spričo moderniziranja našega mesta povsem razumljivo . . .«

*

Da, tudi telefonija ne more in ne sme zaostajati za časom. To vemo vsi, ki neštetokrat dvigamo telefonsko slušalko in s pozivom: halo, centrala! — zaupamo nevidnemu prijatelju svojo željo. In ko drvi naš glas v bližnje ali daljne kraje, ne pozabimo, da je vljudna beseda lahko najlepše priznanje vsem tistim, ki so se odločili za ta naporni poklic. Da, to so zares naši dobri in zvesti prijatelji. Pa ne samo v sreči — tudi v nesreči nas ne pustijo na cedilu.

Boro B.

„ŽENITEV" na Tišini

Šola za učence v trgovini iz Murske Sobote je priredila v zadružnem domu na Tišini igro »Ženitev«. Igralci so svoje vloge dobro odigrali, tudi obisk je bil kljub delavniku dober.

-re

piše: Janez Švajncer

MRKI

riše: Ladislav Dančič

85. Miličniki so obkolili bunker. Medtem ko si je komandir ogledoval, kako je urejen in kaj je v njem, sta njegova spremljevalca stala na straži. S komandirjem je bil tudi Tonek. »Ali veš, kaj je to??« je vprašal komandir in pokazal radijski oddajnik. »Seveda vem,« je pritrdil Tonek in dvignil slušalko. »Pusti to,« ga je posvaril miličnik, »sicer nam lahko pokvariš načrte. Naj ostane vse lepo na svojem mestu. Zdaj pojdiva od tod.« »Ali ne boste odnesli s seboj teh stvari? Boste meni tudi kaj dali? Tisto škatlo bi rad.« »Dečko, ne počenjaj neumnosti. Ničesar ne bomo vzeli iz bunkerja. Počakali bomo gospodarja, da bomo videli, kdo je.«

86. Menjavali so se v zasedi in čakali. Toda čakali so zaman. Minil je dan, minila je noč, a neznancev ni bilo od nikoder. Tako so se vrstili na straži že nekaj dni. Tedaj je komandir rekel: »Ali naj zapravljamo čas s tem nenehnim čakanjem?« »Morda so zvedeli za nas in jih sploh ne bo več sem,« je pripomnil eden izmed miličnikov. Komandir se je zamislil in nato stopil k otroku. »Tonek, ali bi si ti upal ostati sam nekje v bližini bunkerja?« Deček je prikimal. »Torej boš ostal tu blizu, mi pa se bomo umaknili.« Spremljevalci so skimavali nad komandirjevo odločitvijo, vendar niso ničesar pripomnili.

87. Tako je zopet minil dan, a okoli bunkerja je bilo vse mirno. Samo Tonek je ležal skrit v grmovju in oprezal na vse strani. Na drugi strani se je skrival Franček. Od časa do časa sta se spogledala in se nato zresnila, kakor da samo od njiju zavisi, kako se bo vse to končalo. Ko sta še pod noč zaman čakala na preži, sta se odpravila k miličnikom. »Nikogar ni bilo na spregled,« je sporočil Tonek in Franček je ponovil njegove besede. »Saj sem vedel, da iz te moke ne bo kruha,« je rekel eden izmed miličnikov in pogledal komandirja. Ta se je nasmehnil in dejal: »Nekoliko smo se šli Indijance. Toda lisico bomo kljub temu ujeli v past.«